

Q & A participatieverklaringstraject en maatschappelijke begeleiding

Wet- en regelgeving inburgering

In februari 2017 is de wijziging van de Wet inburgering in verband met het toevoegen van het onderdeel participatieverklaring aan het inburgeringsexamen en de wettelijke vastlegging van de maatschappelijke begeleiding door de Tweede Kamer aangenomen. De Eerste Kamer heeft op dinsdag 20 juni 2017 ingestemd met het wetsvoorstel. De wijziging van de Wet inburgering treedt per 1 oktober 2017 in werking. Dit betekent dat elke nieuwe inburgeringsplichtige vanaf die datum (uiterlijk binnen een jaar na reguliere vestiging in een gemeente) het participatieverklaringstraject (PVT) moet doorlopen en de participatieverklaring moet ondertekenen. De gemeente biedt het PVT zodanig aan alle inburgeringsplichtigen in haar gemeente aan, dat zij het PVT binnen de verplichte termijn kunnen volgen.

1. Wanneer zijn de gewijzigde Wet inburgering, het Besluit inburgering en de regeling inburgering gepubliceerd?

De gewijzigde Wet inburgering is gepubliceerd in het Staatsblad van 23 juni 2017¹, het Besluit inburgering in het Staatsblad van 26 juni 2017² en de Regeling in de Staatscourant van 7 juli 2017³.

2. Wat is het doel van het PVT?

Doel van het PVT is nieuwkomers in aanraking te laten komen met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving. Het PVT markeert een vast moment in de doorlopende leerlijn over kernwaarden in de inburgeringsketen. Door ondertekening van de participatieverklaring verklaren inburgeringsplichtigen dat zij kennis hebben genomen van de spelregels, en kernwaarden van de Nederlandse samenleving, deze respecteren en dat zij actief een bijdrage willen leveren aan onze samenleving.

Uitvoering PVT

3. Waaruit bestaat het PVT en hoe kan de gemeente dit invullen?

Het PVT bestaat uit een inleiding op de kernwaarden en de ondertekening van de participatieverklaring. Gemeenten zijn grotendeels vrij in welke vorm zij de inleiding op de kernwaarden aanbieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een workshop, een gesprek of een dialoog. Het participatieverklaringstraject beslaat minimaal een dagdeel, maar ook kan ook meerdere dagdelen beslaan. Voorts moeten in de inleiding op de Nederlandse kernwaarden in ieder geval de in de tekst van de participatieverklaring genoemde waarden en begrippen, vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en participatie aan de orde komen.

4. Mag de gemeente de participatieverklaring ook in een andere taal aanbieden ter ondertekening?

De gemeente mag alleen de participatieverklaring (in het Nederlands) ter ondertekening aanbieden aan de inburgeraar. De tekst van de participatieverklaring en overig materiaal zijn wel in meerdere talen beschikbaar en kunnen uiteraard worden ingezet ter ondersteuning van het participatieverklaringstraject (zie antwoord vraag 12 voor nadere informatie).

¹ Staatsblad 2017 nr. 285

² Staatsblad 2017, nr. 286

³ Staatscourant 2017, nr. 38120

- 5. Waar kan de gemeente de participatieverklaring bestellen?**
DUO levert de participatieverklaringen op waardepapier aan gemeenten en zijn voorbedrukt met de tekst van de participatieverklaring. Gemeenten stellen de participatieverklaring op naam.
Voor 1 oktober zal op de ketenpartnersite (inburgeren.nl/ketenpartners) het bestelproces worden gepubliceerd.
- 6. Mag de gemeente de participatieverklaring aanpassen en bijvoorbeeld een handtekeningvakje voor de gemeente opnemen?**
De participatieverklaring betreft een landelijk uniform document (zie de bijlage bij de regeling inburgering) waarop de gemeente geen aanpassingen mag doorvoeren. De participatieverklaring bevat geen handtekeningvakje voor de gemeente. Het staat gemeenten overigens wel vrij het eigen gemeentelijke stempel op de participatieverklaring te zetten.
- 7. Mag de gemeente zelf een aanbieder kiezen voor het PVT?**
Ja, de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het PVT en is vrij om hiervoor een uitvoerder/ aanbieder te contracteren. Er is sprake van marktwerking.
- 8. Uit welke middelen moet de uitvoering van het PVT worden bekostigd?**
Voor de bekostiging van de uitvoering van het PVT voor asielgerechtigde vergunninghouders kan gebruik worden gemaakt van de bijdrage voor de maatschappelijke begeleiding. Overige inburgeringsplichtigen (met name gezinsmigranten) moeten de deelname aan het PVT zelf bekostigen en betalen aan de gemeente. Dit betreft een bedrag van € 150,-.
- 9. Is er een aanvullende verordening nodig voor de uitvoering van het PVT?**
Voor de uitvoering van het PVT hoeft de gemeente geen aanvullende verordening op te stellen.
- 10. Hoe kan een gemeente omgaan met de verschillende doelgroepen voor het PVT?**
Binnen de gemeente kunnen verschillende doelgroepen zijn die het PVT moeten doen, bijv. gezinsmigranten, asielgerechtigden, ouderen jongeren enz. De gemeente heeft een grote mate van beleidsvrijheid in de uitvoering van het PVT. Een mogelijkheid is om bijvoorbeeld verschillende trajecten voor verschillende doelgroepen aan te bieden of om personen uit dezelfde doelgroepen zoveel mogelijk bij elkaar te brengen voor het PVT.
- 11. Wat is de ingangsdatum van de start van het PVT? Is dat het tekenen van het huurcontract of de inschrijving bij de gemeente?**
De termijn van een jaar vangt aan op het moment dat de nieuwkomer inburgeringsplichtig is en ingeschreven is in de basisregistratie personen. Voor asielmigranten betreft dit de inschrijving bij de gemeente op basis van artikel 28 van de Huisvestingswet.
- 12. Op welke sites is nadere informatie te vinden over de uitvoering van het PVT?**
Op de website: www.prodemos.nl is het volgende materiaal beschikbaar:

 - handreiking participatieverklaring Regioplan (tips tav uitvoering)
 - brochure 'kernwaarden van de Nederlandse samenleving' ProDemos (uitleg waarden in het Nederlands en andere talen)

- korte film over de kernwaarden (beeldend materiaal)
- toolbox ProDemos (met o.a. een handleiding, werkvormen en overige materialen voor het geven van een workshop)
- participatieverklaring (de verklaring in het Nederlands en andere talen)
- brochure 'Nieuw in Nederland' (praktische zaken over het leven in Nederland naar doelgroepen in het Nederlands en andere talen)

Op de website van de VNG is uitgebreide informatie opgenomen over de uitvoering van het PVT in het dossier 'Asielbeleid en integratie' Zie o.a. voor een overzicht van inspirerende voorbeelden van de uitvoering van het PVT door gemeenten: <https://vng.nl/onderwerpenindex/asiel/asielbeleid-en-integratie/nieuws/nieuwe-voorbeelden-uitvoering-participatieverklaringstraject>

Informatievoorziening, Portal Inburgering, registratie

Voor de uitvoering van het PVT verstrekt DUO via de zogenaamde Portal Inburgering (PIB) gegevens aan gemeenten. Voor een nader overzicht van de door DUO te verstrekken gegevens en de informatie-uitwisseling tussen gemeenten en Rijk (DUO) in het kader van de uitvoering van het PVT en de maatschappelijke begeleiding zie de toelichting bij het Besluit inburgering (paragraaf 4).

- 13. Vanaf wanneer verstrekt DUO de gegevens ten aanzien van het PVT aan de gemeente?**
DUO verstrekt vanaf 1 oktober 2017 gegevens van personen, die verplicht zijn het PVT te doorlopen, aan de gemeenten.
- 14. Hoe krijgt de gemeente toegang tot de gegevens in de Portal Inburgering (PIB)?**
Via de decentrale SUWInet beheerder van de gemeente worden autorisaties toegekend voor toegang tot de Portal Inburgering en de gegevens ten aanzien van de uitvoering van het PVT.
- 15. Kan de gemeente met het account voor de uitvoering van de Wi 2007 de gegevens voor het PVT inzien?**
Nee, er moet een nieuw account worden aangevraagd. Het betreft hier ook een andere set gegevens.
- 16. Wordt per mail een notificatie verstuurd als er signalen zijn in de PIB?**
De Portal Inburgering voorziet niet in het versturen van mail als er nieuwe signalen voor de gemeente zijn. In de Portal Inburgering is wel duidelijk te zien dat er nieuwe signalen staan en deze zijn ook op eenvoudige wijze te raadplegen. Door de status van een signaal te bewerken kan een gemeente bijhouden en overzicht behouden welke signalen nieuw zijn, in behandeling zijn of zijn afgehandeld.
- 17. Gemeenten kunnen via de PIB gebruikmaken van een download. Welke gegevens staan er in download?**
In onderstaand document is een beschrijving gegeven van de in de download opgenomen gegevens.

Legenda.pdf

- 18. Kan een centrumgemeente bij samenwerkende gemeenten voor de andere gemeenten de voortgang van het PVT registreren in de PIB?**
Bij samenwerkingsverbanden bestaat de mogelijkheid dat een gemeente voor de andere samenwerkende gemeenten de gegevens over de voortgang van het PVT van inburgeringsplichtigen in de PIB invult. De gemeente maakt hiervoor gebruik van het zogenaamde uitbestedingsformulier. Dit is beschikbaar op de ketenpartnersite:
www.inburgeren.nl/ketenpartners/betrokken_partijen/gemeenten/isi/
- 19. Krijgen gemeenten met de wettelijke introductie van het participatieverklaringstraject (per 1 oktober 2017) inzage in gegevens over de voortgang van de inburgering van inburgeraars?**
In het kader van de uitvoering van het participatieverklaringstraject krijgen gemeenten via de Portal Inburgering (PIB) toegang tot gegevens in het Informatiesysteem inburgering (ISI). Gemeenten krijgen daarbij alleen toegang tot gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de nieuw opgelegde taken. Noodzakelijke gegevens voor de uitvoering van het PVT zijn o.a. de vaststelling dat de inburgeraar het PVT moet doorlopen en de termijn waarbinnen dit moet plaatsvinden. Gemeenten krijgen geen toegang tot gegevens over de voortgang van de inburgering van individuele inburgeraars ten aanzien van de overige examenonderdelen (lezen, schrijven, spreken, luisteren, ONA en KNM) Zie voor een overzicht van de beschikbare gegevens en gegevensuitwisseling tussen gemeenten en DUO, de toelichting bij het Besluit inburgering (paragraaf 4). Zoals voorheen kunnen gemeenten via de PIB wel voortgangsgegevens van individuele inburgeraars in blijven inzien voor de uitvoering van de Wet inburgering 2007. DUO stelt daarnaast per gemeente gegevens beschikbaar over het verloop van de inburgering van inburgeraars. De gegevens op geaggregeerd niveau (= niet herleidbaar tot individuen) zijn beschikbaar op de ketenpartnersite van DUO: https://www.Voortgangscijfers.inburgering.nl/ketenpartners/betrokken_partijen/voortgangscijfers-inburgering/voortgangscijfers-inburgering.jsp.
- 20. Een deel van de overige inburgeringsplichtigen maakt gebruik van de leningsfaciliteit van DUO. Kan de gemeente inzien welke inburgeraars een lening hebben bij DUO?**
Er wordt op dit moment door DUO gewerkt om dit gegeven zichtbaar te maken voor de gemeente in de Portal Inburgering. De verwachting is dat dit gegeven begin 2018 zichtbaar is. Voor afhandeling van de betaling wordt de gemeente geadviseerd tot die tijd aan de inburgeraar te vragen of hij/zij gebruikmaakt van de leningsfaciliteit bij DUO.
- 21. Hoe kunnen de kosten van het PVT bij DUO worden gefactureerd voor mensen met een lening.**
Per 1 oktober kunnen PVT kandidaten de factuur van de gemeente indienen bij DUO. De factuur moet door de kandidaat worden voorzien van zijn handtekening. DUO betaalt vervolgens de PVT kosten (€ 150,-) rechtstreeks aan de betreffende gemeente.

Per 1 januari 2018 wordt het mogelijk gemaakt dat gemeenten de factuurinformatie via de Portal Inburgering aan DUO kunnen doorgeven. De betrokken kandidaat kan vervolgens via het klantportaal Mijn Inburgering Opdracht geven de factuur uit de lening te betalen.

Personen, waarvoor geen subsidie maatschappelijke begeleiding wordt ontvangen

en die geen inburgeringslening hebben, dienen de kosten van het PVT zelf te dragen.

22. Gemeenten gebruiken nu het TaakStellingsVolgsysteem (TVS) in het kader van de invulling van de taakstelling (huisvesting asielgerechtigden) en het benaderen van asielgerechtigden voor deelname aan het PVT. Welk systeem is straks leidend voor het bepalen van de asielgerechtigden die het PVT moeten doorlopen?

De informatie die door het Rijk (DUO) via de Portal Inburgering over de uitvoering van het PVT wordt verstrekt is vanaf 1 oktober 2017 leidend. DUO verstrekt via de Portal Inburgering de gegevens over welke inburgeringsplichtige asielgerechtigden het PVT moeten doorlopen en recht hebben op maatschappelijke begeleiding. De gegevens (via het klantprofiel) in het TVS kunnen door gemeenten uiteraard goed gebruikt worden voor de invulling van de maatschappelijke begeleiding en de coaching ten aanzien van de participatie en integratie van asielgerechtigden.

23. Is er een handleiding beschikbaar voor het voor het werken met de PVT gegevens in de Portal Inburgering?

Ja deze handleiding wordt voor 1 oktober op de ketenpartnersite gepubliceerd..

24. Moet de gemeente een kopie van de ondertekende participatieverklaring archiveren?

Nee dat is voor dit proces niet noodzakelijk. De registratie in de Portal Inburgering is voldoende.

25. Hoe weet de inburgeringsplichtige dat hij/ zij het PVT moet doorlopen bij de gemeente?

In de kennisgeving ten aanzien van de inburgeringsplicht aan de inburgeringsplichtige is opgenomen dat de betreffende persoon het PVT binnen een jaar na inschrijving in de gemeente moet doorlopen en dat de gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering van het traject. De tekst van de kennisgeving is in meerdere talen beschikbaar (op www.inburgeren.nl)

Ook zal op www.inburgeren.nl extra informatie worden opgenomen worden over het PVT, wat het traject inhoudt, hoe lang een persoon er over mag doen en over de boete bij niet tijdig voldoen.

Maatschappelijke begeleiding

Met de wijziging van de Wet inburgering per 1 oktober 2017 wordt de maatschappelijke begeleiding onderdeel van de Wet inburgering. De wettelijke vastlegging van de maatschappelijke begeleiding borgt de begeleiding van asielmigranten en hun gezinsleden in de gemeente waar ze zich regulier vestigen.

Uitvoering maatschappelijke begeleiding

26. Wat is de functie van de maatschappelijke begeleiding?

Asielmigranten en hun gezinsleden hebben doorgaans nog geen binding met Nederland en hebben zich niet of nauwelijks kunnen voorbereiden op hun komst

naar Nederland. Door middel van de maatschappelijke begeleiding krijgt deze groep in de eerste periode van verblijf ondersteuning en begeleiding in praktische zaken en begeleiding gericht op integratie en actieve participatie.

27. Hoe kan de gemeente de maatschappelijke begeleiding invullen?

In het Besluit inburgering zijn nadere regels opgenomen over de inhoud en vormgeving van de maatschappelijke begeleiding. De maatschappelijke begeleiding bestaat in ieder geval uit de volgende componenten:

- a) Praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen. Hierbij valt te denken aan het regelen van voorzieningen zoals wonen, zorg, werk, inkomen, verzekeringen en onderwijs. Tevens valt hieronder de kennismaking met de woonomgeving en de lokale samenleving.
- b) Hulp bij het starten van de inburgering. Hierbij kan worden gedacht aan het informeren dan wel adviseren over het inburgeringstraject en praktische hulp bij het inschrijven voor een inburgeringscursus waar nodig.
- c) Stimuleren van participatie en integratie. Te denken valt aan begeleiding en coaching ten behoeve van een actieve en positieve inzet van de asielmigrant in de Nederlandse samenleving en kennismaking met lokale (maatschappelijke) organisaties.

Aan gemeenten wordt de ruimte gelaten om de maatschappelijke begeleiding, binnen de gegeven kaders nader uit te werken. Op deze wijze heeft de gemeente de mogelijkheid om de maatschappelijke begeleiding aan te laten sluiten bij de lokale behoeften, alsmede de specifieke behoeften van de specifieke inburgeringsplichtige.

Financiering

De toekenning van de rijksbijdrage voor maatschappelijke begeleiding (zoals beschreven in de gewijzigde Wet inburgering) aan gemeenten zal vanaf 1 oktober 2017 geschieden via een decentralisatie-uitkering. Tot die datum blijft de uitkering van het budget voor maatschappelijke begeleiding via het COA lopen conform de huidige praktijk.

28. Wat wijzigt in de financiering van de maatschappelijke begeleiding?

De huidige procedure van het uitkeren van de gelden maatschappelijke begeleiding aan gemeenten loopt voor personen die voor 1 oktober 2017 inburgeringsplichtig zijn geworden en zich op grond van artikel 28 van de Huisvestingswet tot 1 oktober 2017 in de gemeente vestigen via het COA.

Voor personen die vanaf 1 oktober 2017 inburgeringsplichtig worden geldt dat de gemeente waar deze personen op grond van artikel 28 Huisvestingswet zijn gehuisvest een vergoeding achteraf ontvangt via de decentralisatie-uitkering.

29. Wanneer ontvangt de gemeente budget via de decentralisatie uitkering?

De gemeente ontvangt in de meicirculaire 2018 de bijdrage voor alle bij hen uitgeplaatste inburgeringsplichtige vergunninghouders in de periode 1 oktober 2017 (= datum inwerkingtreding wijzigingen Wet inburgering) t/m 31 december 2017. In de meicirculaire 2019 ontvangt de gemeente de gelden voor alle bij hen uitgeplaatste inburgeringsplichtige vergunninghouders in de periode over de periode 1 januari 2018 t/m 31 december 2018. De financiering verloopt via de zogenaamde t-1 systematiek.

- 30. Krijgt de gemeente per 1 oktober 2017 een vergoeding voor de maatschappelijke begeleiding van AMV-ers? Nu krijgt de gemeente (via COA) gelden voor de maatschappelijke begeleiding van deze doelgroep.**
De gemeente krijgt per 1 oktober 2017 (inwerkingtreding wijzigingen Wet inburgering) geen vergoeding voor de maatschappelijke begeleiding voor niet inburgeringsplichtige personen. AMV-ers (jonger dan 18 jaar) zijn in de regel (behoudens een enkele uitzondering) niet inburgeringsplichtig. DUO stelt vast of een persoon wel of geen recht heeft op de maatschappelijke begeleiding en verstrekt deze gegevens via de PIB aan gemeenten. In het geval de AMV-er wel recht heeft op de maatschappelijke begeleiding zal DUO dit communiceren aan de betreffende gemeente. De vergoeding zal achteraf via de decentralisatie uitkering worden verstrekt.
- 31. Hoe weet DUO of een statushouder inburgeringsplichtig is?**
Het proces van DUO m.b.t. het vaststellen van de inburgeringsplicht start op het moment dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) een aantal gegevens omtrent verblijfsrecht aan DUO heeft geleverd. Het gaat onder meer om BSN, verblijfsdoel en datum bekendmaking van het verblijfsrecht. De datum bekendmaking (bij asiel is dit de datum van de inwilligende beschikking) markeert de start van de inburgeringstermijn.

Na ontvangst van de gegevens van de IND en controle in BRP⁴ (verblijfstitel, datumvestiging, gemeentecode, etc.) stelt DUO de inburgeringsplicht vast op basis van het bepaalde in de artikelen 3 tot en met 5 van de Wet inburgering en zendt een kennisgeving ten aanzien van de inburgeringsplicht naar betrokkenen toe. DUO informeert hierover ook de gemeente via de Portal Inburgering (PIB).
- 32. Hoe kan ik als gemeente controleren of de cijfers van DUO kloppen?**
DUO zal ieder jaar uiterlijk 1 maart aan het ministerie van BZK (met afschrift aan het ministerie van SZW) een overzicht per gemeente aanleveren van het totaal aantal inburgeringsplichtige statushouders dat tussen 1 januari en 31 december van het voorgaande jaar zijn gehuisvest. Daarbij kijkt DUO naar het eerste moment van huisvesting in een gemeente (wordt ook vastgelegd in de Portal Inburgering).

Gemeenten hebben op verschillende manieren toegang tot de gegevens van DUO. Ten eerste wordt in het kader van de gewijzigde Wet inburgering gegevensuitwisseling tussen DUO en gemeenten ingeregeld. Via de Portal Inburgering krijgen gemeenten inzage in gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van maatschappelijke begeleiding. DUO neemt de gegevens van de personen die recht hebben op maatschappelijke begeleiding op in het ISI en signaleert dit aan de gemeenten via de portal. Via de in kijik op ISI kunnen gemeenten het aantal personen zien dat in aanmerking komt voor maatschappelijke begeleiding en daarmee het totale aantal dat door DUO aan het ministerie van BZK is doorgegeven.
- 33. Welke gemeente krijgt in het geval een asielgerechtigde tussentijds verhuist de vergoeding voor de maatschappelijke begeleiding?**
De gemeente waar de persoon als eerste is ingeschreven op basis van artikel 28 van de Huisvestingswet krijgt de vergoeding voor de maatschappelijke begeleiding. Gemeenten kunnen onderling een eventuele verrekening regelen bij verhuizing. Het ligt in de rede dat de ontvangende gemeente (de gemeente waar

⁴ Hierbij kan DUO onderscheid maken tussen personen die in een AZC wonen en personen die in een gemeente worden gehuisvest.

de persoon zich nieuw vestigt) hiertoe het initiatief neemt. Verrekening van de bijdrage voor maatschappelijke begeleiding is onder meer gebaseerd op het gegeven of de inburgeringsplichtige statushouder het participatieverklaringstraject heeft afgerond (dwz aan de inleiding op de kernwaarden heeft deelgenomen en de participatieverklaring heeft ondertekend).

34. Wat gebeurt er met het proces van de uitbetaling van de bijdragen voor maatschappelijke begeleiding door het COA?

Het COA zal na de inwerkingtreding van de gewijzigde Wet inburgering (1 oktober 2017) geen bijdragen meer aan gemeenten uitkeren voor de maatschappelijke begeleiding van personen die op of na 1 oktober 2017 worden gehuisvest op basis van artikel 28 van de Huisvestingswet. Dat betekent dat gemeenten in de maand oktober 2017 de laatste lijst van geplaatste inburgeringsplichtige statushouders ontvangen met het overzicht over de maand september 2017. Vanaf 1 oktober 2017 hebben gemeenten nog zes maanden de tijd (tot 31 maart 2018) om achterstallige aanvragen voor maatschappelijke begeleiding in te dienen.

Het COA informeert gemeenten over de nog openstaande declaraties en stuurt deze (opnieuw) aan de gemeente ter controle. *Na 31 maart 2018* is het niet langer mogelijk om achterstallige aanvragen voor maatschappelijke begeleiding in te dienen.